

Aalto-yliopisto
Kauppakorkeakoulu

Vero-oikeuden graduseminaari 2016-2017

- käytännön näkökulmia gradu-
työskentelyyn

Apulaisprof. Tomi Viitala

Oppimistavoitteet

- Tutkielma on tiedettä, mutta tutkimustulokset eivät ole tärkeintä
- Tärkeintä on
 - oppia ratkomaan itsenäisesti, tarkoituksenmukaisia metodeja käyttäen vero-oikeuden ongelmia
 - oppia kirjoittamaan vero-oikeutta ”tieteellisellä tyyllillä”
 - perehtyä yleisesti vero-oikeuteen ja perusteellisesti omaan aihealueeseen
 - à nämä taidot antavat ammatilliset perusvalmiudet toimia vero-oikeuden asiantuntijatehtävissä niin yrityksissä kuin Verohallinnossa

Oikeustieteellinen tutkimus

- Ei ole hypoteesien testausta vaan...
- oikeustieteessä esitetään kysymyksiä ja etsitään niihin vastauksia

Vero-oikeuden tutkimus

Valtaosin käytäntöön suuntautunutta tutkimusta, jossa tutkimusaiheet kumpuavat

1) Lainsäädännön muutoksista

- Verolainsäädäntö
- Taustalainsäädäntö muutokset (esim. osakeyhtiölaki, kirjanpitolaki)

2) Oikeuskäytännön ja Verohallinnon ohjeistuksen kehittymisestä

- Uuden oikeuskäytännön soveltaminen eri tilanteissa
- Verohallinnon ohjeiden kritiikki ja soveltaminen
- EU-tuomioistuimen oikeuskäytäntö

Vero-oikeuden tutkimus

3) Reaalimaailman muutoksista

- Yritystoiminnan muutokset (esim. uudet toimintamallit, rahoitusinstrumentit)
- Ajankohtaiset teemat jotka aiheuttavat uusia lainsäädännön tulkintatilanteita (esim. irtisanomispaketit, velkasaneeraukset)
- Miten voimassa olevaa lainsäädäntöä sovelletaan, mitä muutoksia reaalimaailman muutokset edellyttäisivät lakeihin tai niiden tulkintoihin?

Vero-oikeuden metodit

- Kulmakivenä on kysymyksenasettelu ja hyväksyttävät perustelut löydetyille vastauksille (argumentointi)
- Lainopillinen tutkimus: verolainsäädännön, verotusta koskevan oikeuskäytännön sekä käytänteiden kriittinen lainopillinen analysointi ja systematisointi (*de lege lata*)
- Veropoliittiset näkökohdat (*de lege ferenda*)
- Verosuunnittelunäkökohdat
- Kansainvälinen vertailu
- Tutkimuksessa voidaan käyttää useampia metodeja ja niiden painotukset voivat vaihdella huomattavastikin

Oikeuslähteoppi

- Sitovat oikeuslähteet ja tosiasialliset oikeuslähteet
- Lähteiden erilainen velvoittavuus
 - 1) Vahvasti velvoittavat 2) heikosti velvoittavat 3) sallitut
- Tosiasiassa usein kyse oikeuslähteiden kokonaisarvioinnista
- Kalle Määttä: Verolakien tulkinta (2014) on hyvä teos vero-oikeuden oikeuslähteistä

1. Lainsäädäntö ja lakien esityöt (mietinnöt ja hallituksen esitykset yms.)

- Verotuksen tulee aina perustua lakiin
- (Verohallinnon ohjeet: käytännön merkitys)
- Verosopimukset
 - Ns. kultainen sääntö
- EU-oikeus menee Suomen oikeuden edelle
 - Primäärinen oikeus (erityisesti ns. perusvapaudet
Sopimuksessa Euroopan unionin toiminnasta (SEUT))
 - Sekundäärinen oikeus (erityisesti verotusta koskevat direktiivit)

1. Lainsäädäntö ja lakien esityöt (mietinnöt ja hallituksen esitykset yms.)

- Sanamuodon mukainen tulkinta vs. tarkoituksenmukainen tulkinta (seuraamusargumentit à sallittu oikeuslähde)
 - Säännöksen tavoite, tarkoitus
 - Hyvän verojärjestelmän tavoitteet (neutraalisuus, tehokkuus)
 - Verojärjestelmään liittyvät johdonmukaisuus- tms. näkökohdat
 - Vaikutus taloudelliseen toimintaan
 - Muun taustalainsäädännön ja sen tavoitteiden yms. huomioon ottaminen

2. Oikeuskäytäntö: KHO:n ja KVL:n ratkaisut

- Prejudikaatit
- Oikeustapausten tulkintaa tutkielmassa, kuinka oikeustapauksia käytetään tutkielmassa ja käytännön vero-oikeudessa
- Ratkaisujen tulkinnassa huomioon otettavia seikkoja
- Prejudikaatin laajuuden ja vahvuuden arvioiminen

3. Vero-oikeudellinen kirjallisuus

- Pitäydyttävä pääasiassa tieteellisessä kirjallisuudessa
à muistettava lähdekritiikki
- Olennaista tutustua keskeiseen (kotimaiseen ja/tai kansainväliseen) lähdekirjallisuuteen valitun aihealueen osalta
 - Keskeisin lähdekirjallisuus johdattaa lähteiden luo
 - Lähdehaut

3. Vero-oikeudellinen kirjallisuus

- Kirjallisuus on helpoin lähde, koska se on valmiiksi pureskeltua tekstiä
 - Lainsäädäntö esitöineen sekä oikeuskäytäntö valmiiksi analysoituna
 - Auttaa ymmärtämään vero-oikeudellista tutkimusotetta
 - Tutkielmassa ei kuitenkaan saa tyytyä vain referoimaan muiden tekstiä vaan pyrittävä muodostamaan synteesejä

4. Muita lähteitä ja huomioita

- Haastattelut
- Tutkittavan ilmiön syvempi (liike-)taloudellinen ymmärtäminen (esim. rahoitusinstrumentit) ja/tai ilmiötä koskevan muun kuin vero-oikeudellisen sääntelyn (osakeyhtiöoikeus, kirjanpitolainsäädäntö jne.) hallitseminen voi tuoda huomattavaa lisäarvoa vero-oikeudelliseen tutkimukseen
 - à Kauppiksen gradun ei siis välttämättä tarvitse olla ”tiukkaa” lainopillista tutkimusta vaan voi olla moninäkökulmaista tutkimusta
 - à Taustalainsäädännön hallitseminen antaa myös hyvän pohjan reaaliargumentoinnille (...jos verolakia tulkitaan näin, lopputuloksena on ristiriita...)

Vero-oikeuden gradututkielma

- Tutkielmassa pitäisi olla
 - yksi tai useampi kysymys tai ongelma (aihe, tavoitteet ja rajaukset)
 - tarkastelunäkökulma(-t) (metodi, rakenne)
 - perustellut vastaukset tieteellisiä menetelmiä käyttäen (leipäteksti ja johtopäätökset)
- Tutkielmassa ei saisi olla
 - pitkiä yleisiä, kuvailevia osia (esim. suoria viittauksia kirjallisuudessa sanottuun, tutkittavan ilmiön tarpeettoman laaja selittäminen muun kuin vero-oikeuden näkökulmasta, ulkomaisen verolainsäädännön laaja kuvaileminen)

Vero-oikeuden gradututkielma

- **Aihe**
 - täytyy olla itse kiinnostunut
 - jos on liian laaja, seurauksena pinnallisuus
 - liian suppeasta ei saa 55-70 sivua
 - täytyy olla sellainen, jossa on aitoja, merkityksellisiä kysymyksiä
 - samalla otsikolla ei ole kirjoitettu

Vero-oikeuden gradututkielma

- **Kirjoittaminen**

- täytyy löytää oma taso – älä yliarvioi resurssejasi
- hyvä aloittaa kirjoittaminen varhaisessa vaiheessa
- varaa aikaa viikkojen jaksoja vain kirjoittamista varten – ei synny vasemmalla kädellä, ei tenttien ohella
- budjetoit työlle 15 viikkoa – 6 tuntia päivässä
- flow'n löytäminen edellyttää pidempää, keskeytyksetöntä ajanjaksoa → jos/kun löydät flow'n, kirjoitus on tehokkaimmillaan
- käy juttelemassa ohjaajan kanssa, tarpeen mukaan, esim. 1-3 kertaa kirjoitustyön aikana

Vero-oikeuden gradututkielma

- Hyvän tutkielman tärkeimmät ominaisuudet:
 - korkea itsenäisyyden taso
 - perusteellisuus
 - huolellisuus
- Tärkeintä on saada tutkielma valmiiksi, toiseksi tärkeintä on tehdä hyvä tutkielma – älä kirjoita työtäsi kahdessa viikossa, mutta älä käytä siihen myöskään puolta vuotta.
- On kirjoitettava joka viikko, silloinkin, kun on vaikeaa.
- Jos ei kirjoita, ei ohjaaja voi auttaa. Jos kirjoittaa roskaa, ohjaaja voi auttaa (viisaus by Heikki Niskakangas J)